

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל 57880-08-19

1 12 אפריל 2022

2

לפני:

כב' השופטת אופירה דגן-טוכמכר

נציג ציבור (עובדים) מר אהרון קונפורטי

נציג ציבור (מעסיקים) מר יהודה פינקלשטיין

התובע

רמי עטיה

ע"י ב"כ: עו"ד א. לוריה (סיוע משפטי)

-

הנתבע

המוסד לביטוח לאומי
ע"י ב"כ: עו"ד ש. צמיר

3

4

פסק דין

5 בתביעה שלפנינו מבקש התובע להורות על ביטול חיוב רטרואקטיבי בדמי ביטוח
6 שהשית עליו הנתבע, בגין תשלומים שהשתלמו לתובע עבור אובדן כושר עבודה, מכח
7 פוליסת פרט בחברת הביטוח "הראל".

8

9

העובדות:

- 10 1. התובע, יליד 26.08.1962, היה מעורב בתאונת דרכים בשנת 1996 והחל ממועד
11 זה החל לקבל תשלומים חודשיים בגין אובדן כושר עבודה מחברת הביטוח
12 "הראל", במסגרת פוליסת פרט.
13 2. התשלומים לתובע מהראל דווחו למס הכנסה מאז שנת 2010, ואולם בנסיבות
14 שלא בוארו, הדיווח לא נקלט אצל הנתבע בזמן אמת אלא רק במועד מאוחר
15 יותר.
16 3. לנוכח האמור, התובע לא שילם דמי ביטוח בגין התשלומים הללו.
17 4. מעמדו של התובע אצל הנתבע בתקופה הרלוונטית לעניינו הוא כמי שאינו עובד
18 ואינו עובד עצמאי.
19 5. ביום 30.4.2019 הודיע הנתבע לתובע כי הינו מחויב בדמי ביטוח לשנים 2016 ו-
20 2017 בגין התשלומים האמורים מהראל. בנוסף חויב התובע בדמי ביטוח עבור
21 השנים 2018 ו-2019 בגין תשלומים אלו.

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל 57880-08-19

6. על רקע הודעת הנתבע על קיומו של חוב כמפורט לעיל, הוגשה התביעה דנן, במסגרתה הגיעו הצדדים להסכמות כי יוגשו סיכומי הצדדים על יסוד התשתית העובדתית הכוללת את המסמכים הבאים: תצהיר התובע מיום 12.12.2019, הודעת הנתבע שנסרקה לתיק ביום 21.4.2021, תע"צ שהוגשה ביום 27.10.2021 ומכתבה של גב' ארזי, מנהלת סניף הנתבע בנתניה, מיום 14.5.2019 (תוך שמירת טענות הצדדים לעניין תוכן המכתב, קבילותו ומשקלו).

טענות הצדדים:

7. **לטענת התובע** במשך כל השנים הוא לא נדרש לשלם לנתבע תשלומים כלשהם, לרבות תשלום דמי ביטוח, בקשר לתשלומים מחברת הראל. ביום 30.4.2019 קיבל התובע מכתב מהנתבע שכותרתו "שינויים בחשבונך בביטוח לאומי" שבו נטען שהוא חייב דמי ביטוח בסך 36,744 ₪ בגין השנים 2016-2017 וכן נדרש לשלם דמי ביטוח לשנת 2018 ו-2019.
8. לטענת התובע אין עילה בדין לדרוש ממנו דמי ביטוח/את החוב הנ"ל ואין כל הסבר מדוע שונה מעמדו רטרואקטיבית ממקבל פנסיה למקבל אובדן כושר עבודה תוך יצירת חוב רטרואקטיבי. לטענתו יש לבטל חיוב זה או לחילופין להטילו על חברת הביטוח "הראל".
9. לטענתו, הוא היה פונה באופן קבוע לנתבע, מקבל פנקס תשלומים, מברר מה גובה החיוב שלו בדמי ביטוח לאומי ומעולם לא נמסר לו שישנה טעות. התובע אף צירף את מכתבה של גב' ארזי, מנהלת סניף הנתבע בנתניה, לתמיכה בטענותיו, המהווה לטענתו "הודאה בזכות התובע".
10. לטענתו הדרישה הרטרואקטיבית של הנתבע להשבת כספים בגין דמי ביטוח שלא שולמו לנתבע בגין ההכנסה מאובדן כושר עבודה הינה חסרת תום לב.
11. עוד לטענת התובע בחוזר ביטוח מס' 1469 שהוגש לתיק אין הסבר מדוע כשמדובר בפוליסה מכוח חיקוק או הסכם עבודה חובת הניכוי במקור מקצבת המבוטח חלה על משלם הקצבה וכשמדובר בפוליסה פרטית או פוליסה של עובד עצמאי חובת התשלום חלה דווקא על המבוטח. עוד אין הסבר בחוזר מדוע רק בשנת 2019 הופעל לראשונה במערכת תהליך בדיקת ניכוי דמי ביטוח לאומי מפנסיה/ אבדן כושר עבודה.

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל 57880-08-19

12. כמו כן, לטענתו אין כל הסבר בתעודת עובדת הציבור שהוגשה מדוע, אם התקבלו דיווחים מחברת הביטוח הראל לפיהם התובע מקבל קצבת אבדן כושר עבודה משנת 2010, לא נוכו בכל השנים מאז דמי ביטוח מהתגמולים. עוד לא הוסבר מדוע רק מחודש ינואר 2016 חלה החובה על משלם פנסיה מוקדמת לדווח ישירות לנתבע באופן מקוון ואף אין הסבר מדוע לא עודכן התובע בזמן אמת על התהליך שנעשה בנתבע.
13. עוד לטענת התובע חלים דיני ההשתק והמניעות והתנהלות הנתבע חסרת תום לב. לטענתו עסקינן במצג שווא, הנתבע התרשל וכן הטעה אותו והפר את חובת הגילוי והנאמנות המוגברים החלים עליו, בעוד שהנתבע שינה מצבו לרעה.
14. **לטענת הנתבע** התובע מקבל פיצוי חודשי על פי פוליסת אובדן כושר עבודה מחברת הביטוח "הראל". הכנסה זו של התובע מחויבת בתשלום דמי ביטוח בין אם נעשתה באופן פרטי [בהתאם להוראות סעיף 345(א) לחוק לפיו זוקפים למי שאינו עובד ואינו עובד עצמאי כהכנסתו השנתית מן המקורות המפורטים בסעיף 2 לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961 (להלן-"**פקודת מס הכנסה**") (ובמקרה דנן בהתאם להכנסה המפורטת בסעיף 2(5) לפקודה)], ובין אם נעשתה מכוח חיקוק או הסכם עבודה בהתאם להוראות סעיף 345 לחוק. על כן היות והתובע מקבל תשלום ביטוח אבדן כושר עבודה הרי שבהתאם להוראות החוק חלה עליו החובה לתשלום דמי ביטוח.
15. בהתאם ביום 30.4.2019 נשלחה לתובע הודעה על קיומו של חוב אצל הנתבע בעקבות חישוב חוזר של דמי הביטוח בסך כולל של 36,744 ₪ בעבור השנים 2016 ו-2017 כולל קנס והצמדות. בהתאמה נוצר לתובע חוב נוסף על הכנסותיו מתגמולי אבדן כושר עבודה בשנים 2018 ו-2019. לפיכך, חובו של התובע עומד על 56,870 ₪ כולל קנס והצמדות.
16. לטענת הנתבע בתקופה הרלוונטית מעמדו של התובע לא עובד ולא עובד עצמאי. בהתאם להוראות סעיף 342(א) לחוק, מבוטח שאינו עובד ואינו עובד עצמאי חייב בתשלום דמי ביטוח בעד עצמו. בתקופה שבין 30.12.2018 ועד 31.8.2019 שולמה לתובע קצבת נכות כללית בשיעור 65%. בהתאם להוראות סעיף 351(ד) לחוק התובע אינו פטור מתשלום דמי ביטוח מהכנסה שאינה מעבודה דוגמת פנסיה או אבדן כושר עבודה בעד פרק הזמן שבעדו קיבל קצבת נכות כללית.

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל 57880-08-19

17. הדיווח אודות ההכנסה התקבל מאז שנת 2010 באמצעות דיווח למס הכנסה, היינו לא באמצעות דיווח של התובע לנתבע, והתקבל אצל הנתבע באיחור ובדיעבד ולא באותה שנת מס. מאז 2010 לא שולמו דמי ביטוח מהתגמולים של התובע מחברת הביטוח במסגרת פוליסת פרט.
18. הכנסה מאבדן כושר עבודה שנעשתה באופן פרטי חייבת כאמור בדמי ביטוח בהתאם להוראות סעיף 345(א) לחוק. הכנסה מפוליסת אבדן כושר עבודה אינה מנויה בין ההכנסות הפטורות מתשלום דמי ביטוח המפורטות בסעיף 350 לחוק.
19. עוד מוסיף הנתבע כי סעיף 363א לחוק אשר הוסף בתיקון 159 קובע פרק זמן של עד 7 שנים מהמועד לתשלום דמי ביטוח למשלוח דרישה לתשלום. משהנתבע דרש בשנת 2019 דמי ביטוח לשנים 2016-2017 וכן לשנים 2018-2019, פעל בהתאם להוראות החוק. כמו כן, נדרש תשלום דמי ביטוח לתקופה רטרואקטיבית של 3 שנים ולא למלוא התקופה הנקובה בחוק. חובו של התובע הינו חוב בר גביה ומדובר בחוב לא ותיק- בן 2-3 שנים. בפסיקה נדונו חובות בעלי ותק גבוה משמעותית מענייננו ובהם הופחתו תוספות לקרן אך לא הקרן עצמה.
20. עוד מוסיף הנתבע כי החובה על משלם פנסיה מוקדמת לדיווח ישירות למוסד "רק" מינואר 2016 הינה בהתאם להוראות תחילה ותחולה לתיקון 167 לחוק, בו נוסף סעיף 355(א1) אשר מחיל על מעסיק ומשלם פנסיה מוקדמת חובת דיווח לנתבע ישירות על שכר העבודה /פנסיה באופן מקוון באמצעות טופס 126. הדיווח באמצעות טופס 126 נעשה בשלושה מועדים ובסמוך למועד העבודה/קבלת ההכנסה מחברת ביטוח. בענייננו חובת תשלום דמי הביטוח חלה על התובע. הפוליסה מכוחה מקבל התובע תשלומים בגין אבדן כושר עבודה הינה פוליסת פרט. כאשר המדובר בפנסיה מוקדמת, כהגדרתה בסעיף 345ב(א) לחוק, אזי חלה חובה של ניכוי דמי הביטוח במקור על ידי המשלם, כך בהתאם להוראות סעיף 345ב(ד) לחוק, אלא שהתובע אינו מקבל פנסיה מוקדמת כהגדרתה בחוק.
21. עוד טוען הנתבע כי בתעודת עובד ציבור שהגיש מפורטות נסיבות דרישות תשלום דמי ביטוח בשנת 2019 החל משנת 2016 וזאת נוכח הצורך בהתאמת מערכות הנתבע לתיקוני החקיקה שבוצעו. עוד הגיש הנתבע חוזר ביטוח 1469 מיום 15.7.2019 ממנו ניתן ללמוד שבשנת 2019 החל תהליך בדיקת ניכוי דמי

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל 57880-08-19

- 1 ביטוח לאומי מפנסיה /אבדן כושר עבודה מול חובת תשלום של כל מבוטח.
2 הבדיקה נערכה לגבי השנים 2016-2017. מדובר בתהליך רוחבי אשר התאפשר
3 לאחר ביצוע התאמה מערכתית נרחבת. הוראות החוזר עולות בקנה אחד עם
4 הוראות סעיף 363א לחוק. כפי שפורט בתעודת עובד הציבור, לצורך יישום
5 תיקון החקיקה (סעיף 355 לחוק) קדם תהליך מורכב של התאמת מערכת הגביה.
6 הפרויקט הוכנס לייצור בחודש ינואר 2018 ורק לאחר מכן בשלב השני ניתן היה
7 להתחיל בפרויקט בעניין הכנסות שמקורן פנסיה ואבדן כושר עבודה, אשר היה
8 תלוי וקשור ביישום הפרויקט הראשון, ובהתאם נכנס לייצור בחודש מרץ 2019.
9 בשנת 2019 הופעל תהליך בדיקת ניכוי דמי ביטוח למול הדיווחים שהתקבלו
10 בטפסי 126 החל משנת 2016. כאשר לא נוכו דמי ביטוח במקור מהתגמול
11 כנדרש, אזי חלה על המבוטח חובת תשלום דמי ביטוח בהתאם להכנסתו.
12 22. עוד טוען הנתבע כי בית הדין נעדר סמכות לדון בטענות נזיקיות. כמו כן
13 משהתובע ויתר על חקירת נותנת התע"צ, אין ליתן כל משקל לטענות התובע
14 ביחס לאמור בתע"צ.
15 23. אשר למכתבה של הגב' ארזי טוען הנתבע כי אין ליתן לו כל משקל. הנתבע
16 בסיכומי התובע הינו לא יותר מפרשנותו שלו לאמור במכתב וברור מנוסחו כי
17 ניתן לו לבקשתו ואשר מתעד את תלונותיו ותחושותיו בדבר חיובו בדמי ביטוח.
18 הוראות החוק גוברות על פרשנות התובע או אף אמרה כזו או אחרת של מי
19 מעובדי הנתבע, אם כי לא עולה מהמכתב כל הודאה כנטען.
20 24. הנתבע עוד טוען כי לא יכולה להיות הסתמכות כאשר ישנה חובה בדין לתשלום
21 ומאותו טעם לא ניתן לטעון למניעות, השתק או מצג שווא. על הנתבע לא מוטלת
22 חובת יידוע קונקרטי, בוודאי להוראות החוק. החוק הינו מן המפורסמות
23 שאינן צריכות ראייה, אי ידיעת החוק אינה יכולה להקנות זכויות שאינן קיימות
24 בחוק או לגרום לחריגה מהוראותיו. מעבר לאמור התובע לא הוכיח, וכלל לא
25 טען בתצהירו, כי שינה מצבו לרעה עקב ההשתהות לכאורה בגביית דמי הביטוח.
26 טענתו להסתמכות נטענה בסתמיות ובכלליות מבלי שבוססה עובדתית
27 ונורמטיבית.
28 25. עוד מוסיף התובע כי היחסים בין הנתבע למבוטחיו הינם יחסים סטוטוריים,
29 אין המוסד רשאי לוותר על חוב בניגוד לדין שכן לנתבע חובת הגינות גם כלפי
30 ציבור המבוטחים.

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל 57880-08-19

26. אשר לטענת ההשק, כלל לא ברור הבסיס לטענה משהתובע לא הצביע על הליך משפטי אחר.
27. אשר לסעד החלופי לו עותר התובע (ביטול קנסות והצמדה) כפי שצוין בפני התובע הוא רשאי להגיש בקשה לביטול חיוב הקנס וההצמדה וכן ניתן לפרוס יתרת החוב בהסדר תשלומים בהתאם לחוק. ראוי היה כי התובע ימצא הליכים בפני הנתבע בטרם יפנה בבקשת סעד זה מבית הדין, ומשלא מוצה ההליך (לא הוגשה בקשה מתאימה לסניף ולא ניתנה החלטה), אין מקום לעתירה לסעד המבוקש. על הגורם המוסמך אצל הנתבע לדון בבקשה שתוגש לו ולהחליט בבקשה לביטול קנסות והצמדה בהתאם לסמכותו. רק לאחר קבלת החלטה של הנתבע בעניינו של התובע, יתכן ויהיה מקום לבחון האם שיקול הדעת המנהלי הופעל כדבעי.

דיון והכרעה

רקע נורמטיבי:

28. אופן קביעת ההכנסה המשמשת כבסיס לחישוב דמי הביטוח, קבוע בסימן ב' של פרק ט"ו לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב] התשנ"ה-1995.
29. סעיף 342 קובע את סוגי החייבים בדמי ביטוח: מבוטח שהוא עובד עצמאי ומבוטח שאינו עובד ואינו עובד עצמאי, חייבים בתשלום דמי ביטוח בעד עצמם (סעיף 342(א) לחוק), ומעביד חייב בתשלום דמי ביטוח בעד עובדו (סעיף 342(ב) לחוק).
30. חוק הביטוח הלאומי קובע, לעניין ההכנסה החייבת בדמי ביטוח, כי חישוב הכנסתו של עובד ייעשה "מהמקורות המפורטים בסעיף 2(2) לפקודת מס הכנסה" (סעיף 344(א) לחוק). חישוב הכנסתו של עובד עצמאי ייעשה "מהמקורות המפורטים בפסקאות (1) ו-(8) של סעיף 2 לפקודת מס הכנסה". לגבי מי שאינו עובד ואינו עובד עצמאי, "יראו כהכנסתו השנתית את הכנסתו מהמקורות המפורטים בסעיף 2 האמור" (סעיף 345(א) לחוק).
31. בסעיף 2 לפקודת מס הכנסה נקבע:
"מס הכנסה יהא משתלם, בכפוף להוראות פקודה זו, לכל שנת מס, בשיעורים המפורטים להלן, על הכנסתו של אדם תושב ישראל שהופקה או שנצמחה בישראל או מחוץ לישראל ועל הכנסתו של אדם תושב חוץ שהופקה או שנצמחה בישראל, ממקורות אלה:
(1) השתכרות או ריווח מכל עסק או משלח-יד שעסקו בו תקופת זמן כלשהי, או

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל 57880-08-19

מעסקה או מעסק אקראי בעלי אופי מסחרי;

(2) (א) השתכרות או ריווח מעבודה; כל טובת הנאה או קצובה שניתנו לעובד ממעבידו; תשלומים שניתנו לעובד לכיסוי הוצאותיו, לרבות תשלומים בשל החזקת רכב או טלפון, נסיעות לחוץ לארץ או רכישת ספרות מקצועית או ביגוד, אך למעט תשלומים כאמור המותרים לעובד כהוצאה; שווי של שימוש ברכב או ברדיו טלפון נייד שהועמד לרשותו של העובד; והכל - בין שניתנו בכסף ובין בשווה כסף, בין שניתנו לעובד במישרין או בעקיפין או שניתנו לאחר לטובתו;
(ב) שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, יקבע את שווי של השימוש ברכב או ברדיו טלפון נייד שהועמד כאמור לרשות העובד;

(3) (בוטלה);

(4) דיבידנד, לרבות דיבידנד המשתלם מתוך רווחי הון של חברה, ריבית, הפרשי הצמדה או דמי נכיון;

(5) קיצבה, מלוג או אנונה;

(6) דמי שכירות, תמלוגים, דמי מפתח, פרמיות ורווחים אחרים שמקורם באחוזת-בית או בקרקע או בבנין תעשייתי: בנה אדם אחוזת-בית והשכירה וקיבל בעד השכרה דמי מפתח או פרמיה ואחר ההשכרה מכר אותה אחוזת-בית לאחר, במישרין או בעקיפין, על פי הסכם שנעשה בשעת ההשכרה או לפני כן, יראו את הקונה כאילו קיבל הוא ביום הקניה דמי מפתח או פרמיה באותו סכום; נעשתה הקניה תוך שנה לאחר ההשכרה יראו זאת כראיה לכאורה שאמנם היה הסכם כאמור;

(7) השתכרות או ריווח שמקורם בכל נכס שאינו אחוזת-בית ולא קרקע ולא בנין תעשייתי;

(8) השתכרות או ריווח שמקורם בחקלאות, בעבודת אדמה, בייעור או בגידולי קרקע, לרבות שוויה של תוצרת המתקבלת בשל השימוש בהון, בנכס, בזרעים או בחיות-בית לצרכי מקורות ההכנסה האמורים בפסקה זו, ולרבות חלק ברווחים המתקבלים מן השימוש כאמור;

(9) תמורה המתקבלת בעד מכירת פטנט, מדגם או עיצוב על ידי הממציא, או בעד מכירת זכות יוצרים על ידי היוצר, אם הומצאה האמצאה או נוצרה היצירה שלא בתחום עיסוקם הרגיל של הממציא או היוצר;

(10) השתכרות או ריווח מכל מקור אחר שאינו כלול בפסקאות (1) עד (9), אך לא הוצא מהם בפירוש ולא ניתן עליו פטור בפקודה זו או בכל דין אחר."

32. בפסיקת כב' בית הדין הארצי נקבע כי תגמולים המשולמים בגין אובדן כושר

עבודה הינם בבחינת קצבה לפי סעיף 2(5) לפקודה (ראו עב"ל (ארצי) 14809-05-

13 מילוא נ' המוסד לביטוח לאומי (14.5.2017).

33. יצוין כי הדברים הובאו להשלמת התמונה שכן התובע לא טען מפורשות לעניין

שאלת היותם של התשלומים החודשיים לפי פוליסת אבדן כושר עבודה חייבים

בדמי ביטוח, אלא טען כנגד עצם החיוב הרטרואקטיבי.

34. אם כן, השאלה המרכזית העומדת לפתחנו היא האם היה שיהוי בגביית החוב

על ידי הנתבע המהווה, בנסיבות העניין, שיהוי המאייך את גביית החוב.

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל 57880-08-19-19

- 1 35. לאחר ששקלנו את טענות הצדדים והראיות שלפנינו הגענו לכלל מסקנה שיש
2 לדחות את התביעה, ונבאר.
- 3 36. ביום 30.4.2019 הודיע הנתבע לתובע כי הינו מחויב בדמי ביטוח לשנים 2016 ו-
4 2017 בגין הכנסותיו מפוליסת פרט של אבדן כושר עבודה, וכן חויב התובע בדמי
5 ביטוח בגין הכנסה לשנים 2018 ו-2019.
- 6 37. נבהיר כי אין מחלוקת כי על המוסד לביטוח לאומי, ככל רשות מנהלית, חלים
7 כללי המשפט המנהלי, לרבות דיני השיהוי המחייבים את הרשות לפעול
8 במהירות הראויה בנסיבות העניין. כפועל יוצא, ככלל, ראוי שהנתבע יעשה
9 שימוש בסמכותו לגביית חוב - "במהירות הראויה" כחלק מעקרונות המנהל
10 התקין.
- 11 38. לעניין זה יפים הדברים שנקבעו על ידי כב' בית הדין הארצי בעב"ל 10820-09-
12 17 המוסד לביטוח לאומי נ' אריה מיזל מיום 30.7.2019, (להלן: "עניין מיזל"):
- 13
- 14 "רשות מנהלית אמורה להשתמש בסמכות הנתונה לה – לרבות סמכות גביית חוב
15 - "במהירות הראויה", כלשון סעיף 11 לחוק הפרשנות, תשמ"א – 1981, המהווה
16 חלק מעקרונות מנהל תקין. בהקשר לגביית חובות עקרון זה מבטא אינטרס משותף
17 של הרשות המנהלית והפרט. אשר לרשות המנהלית הרי שעקרון זה נגזר מחובת
18 ההגינות הכללית שהיא חבה כלפי הפרט המשתלבת באינטרס הפרטיקולרי
19 בהגדלת מקורותיה התקציביים על מנת שתוכל להגשים את חובותיה על פי דין
20 בצורה מיטבית. אשר לפרט הרי שיהוי בגביה פוגע ביכולתו לכלכל צעדיו, שכן
21 אפשרות גביית חוב המרחפת כעננה מעל צעדיו מעיבה עליהם. מימוש הגביה מקנה
22 וודאות ובטחון לפרט ביחסיו הכלכליים עם הרשות המנהלית, ולכן הפרת חובת
23 גביית החוב לדמי ביטוח במהירות הראויה מהווה פגם".
- 24
- 25 39. לצד זאת, בית הדין הארצי הנכבד עמד בפסק דינו בעניין מיזל על כך שרק
26 בנסיבות חריגות יצדיקו פגמים ביישום החובה לפעול לגביית חוב במהירות,
27 החלה של דוקטרינת ההשתק המנהלי באופן שיאיין את סמכות הגביה שבדין.
- 28 40. סעיף 363א לחוק קובע מגבלת זמן לגביית חוב על ידי הנתבע. במקרה דנן גביית
29 החוב על ידי הנתבע לא נלכדה ברשתן של ההגבלות הקבועות בסעיף 363א לחוק.
30 בעניין מיזל לעיל, נדונה שאלת התקיימותם של תנאים המאיינים גבייה מחמת
31 שיהוי, במצב בו עסקינן בחוב שתקופת גבייתו מוגבלת, ועוד בטרם חלפה תקופה
32 זו, מבקש החייב למנוע מהנושה לפעול לגבייתו מחמת שיהוי, וכך נקבע:
- 33
- 34 "כאשר רשות מבקשת לפעול לגביית חוב (שהוא תשלום חובה) טרם חלוף התקופה
35 בה היא מוגבלת מלעשות כן – יש לנקוט משנה זהירות טרם קביעה כי העיכוב
36 בביצוע פעולה בתוך תקופה שהמחוקק קבע מאיין את אפשרות גביית החוב. זאת,

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל 57880-08-19

1 בין אם החוב נתון להתיישנות המשפיעה על אפשרות הגשת תובענה ותקופה זו
2 טרם חלפה (ענין תלמוד תורה) ובין אם החוב נתון למגבלה אחרת מכוח דין לעשית
3 פעולה מינהלית לגבייתו שאינה התיישנות וזו טרם חלפה (ענין סער).
4

5 41. עוד בעניין מיזל, נזכרו התנאים להחלת הדוקטרינה של שיהוי מאיין גבייה בתוך
6 התקופה המותרת לגבייה. מעיון בחוות דעתה של כב' השופטת ח. אופק גנדלר
7 ומעיון בחוות דעתו של כב' השופט ר. פוליאק, עולה כי קיימת תמימות דעים
8 באשר למספר תנאים מרכזיים להחלת הדוקטרינה: ראשית, יש לבחון האם
9 ניתן להסיק כי הרשות זנחה/ווייתה על החוב ושנית, יש לעמוד על קיומו של
10 שינוי מצב לרעה של החייב עקב השיהוי. וכלשון כב' הש' ח. אופק גנדלר בפסק
11 הדין:
12

13 "אמנם, שיהוי (בתוך מגבלות התקופה שהותרה בדין לגבייה) עשוי לאיין את
14 הגביה, ואולם הפסיקה קבעה בהקשרים שונים (אך בעלי קווי דימיון מסוימים)
15 תנאים מחמירים להחלת הדוקטרינה של שיהוי מאיין גביה בתוך התקופה
16 המותרת לגבייה. בין התנאים שנקבעו ניתן למנות קיומן של נסיבות מהן ניתן
17 להסיק כי הרשות זנחה את סוג החוב וויתה על גבייתו, קרי מדיניות ברורה
18 ומובהקת של אי אכיפה, להבדיל מ"שיהוי גרידא" כמינוחו של השופט שוהם בענין
19 סער – וכן שינוי מצבו של החייב לרעה עקב השיהוי, ואף אז כפוף היישום לשיקול
20 דעתו של בית הדין. נציין כי לא בכדי התנאים לקבלת טענת השיהוי מאיין גבייה
21 בגדריה של תקופת ההתיישנות מחמירים, ו"נסיבות החלתה נדירות", כמינוחה
22 של השופטת פרוקצ'יה בעניין תלמוד תורה הכללי. החמרה זו נובעת מתפיסת
23 ההתיישנות והשלכותיה על ציפיות הצדדים בכל הנוגע לגבייה במהלך תקופה זו".
24

25 42. לאחר בחינת הדברים הגענו לכלל מסקנה כי אין המדובר בשיהוי המאיין את
26 הגבייה, וזאת ממספר טעמים, כפי שיפורטו להלן:

27 43. באשר לשינוי מצבו לרעה של התובע, הרי שטענה זו נטענה בעלמא והתובע לא
28 הוכיח כי שינה מצבו לרעה עקב שיהוי בגביית החוב.

29 44. בנוסף, כעולה מתעודת עובד ציבור החתומה על ידי גב' נויברג, סגנית מנהלת
30 תחום הביטוח (וכן מחוזר ביטוח 1469 מיום 15.7.2019) על רקע תיקוני חקיקה
31 שבוצעו, בשנת 2019 החל תהליך בדיקת ניכוי דמי ביטוח לאומי מפנסיה/אבדן
32 כושר עבודה מול חובת תשלום של כל מבוטח בעוד שמדובר בתהליך רוחבי
33 שהתאפשר לאחר ביצוע התאמה נרחבת.

34 45. התובע לא הצביע וממילא לא הוכיח קיומה של מדיניות מצד הנתבע המלמדת
35 על ויתור על החוב או זניחת גבייתו מצדו. בהקשר זה יודגש שמדיניות – להבדיל
36 ממציאות נוהגת – טמון בה יסוד של החלטה לנהוג בדרך מסוימת, קרי לוותר
37 או לזנוח את גבייתם דמי ביטוח אלה.

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל 57880-08-19

- 1 46. לכך נוסף כי המוסד לביטוח לאומי אמון על הביטחון הסוציאלי של כלל
2 מבוטחיו וככזה הוא נדרש לגביית דמי ביטוח, על מנת לשמור על קופת המוסד
3 ממנה משולמות כלל הקצבאות למבוטחים הזכאים. מעקרון השוויון נובעת
4 החובה לגבות את דמי הביטוח מכלל המבוטחים החייבים בכך. בשים לב
5 להיותם של דמי הביטוח תשלום חובה ובשים לב לתכליתם כמקור מימון
6 הגמלאות, הרי שלא על נקלה ייחשב שיהוי לכזה המאין את הגבייה, ואין אנו
7 סבורים שיש במכתבה של גב' ארזי בכדי לשנות ממסקנתו.
- 8 47. עוד יצוין שהלכה היא שזכויות המבוטח נקבעות אך ורק ובהתאם להוראות החוק,
9 וטענה בנוגע להתנהלות הנתבע לא תהווה עילה לקביעת הזכויות או כדי להקים
10 מחסום של מניעות או השתק (עב"ל (ארצי) 343/05 יחזקאל דוידוביץ נ' המוסד
11 לביטוח לאומי (26.2.2006); עב"ל (ארצי) 20105/96 אורלי יהלום נ' המוסד לביטוח
12 לאומי פד"ע לו 603).
- 13 48. הנה כי כן, לאחר ששקלנו את טענות הצדדים ובחנו את המסכת הראייתית, אנו
14 סבורים כי לא בוסס שיהוי המאין את גביית קרן החוב בדמי הביטוח.
- 15 49. בנסיבות העניין, בית הדין ממליץ לנתבע שיפעל כפי הודעתו מיום 29.10.2020
16 לעניין הפחתת קנסות, הפרשי הצמדה ופריסת יתרת החוב בהסדר תשלומים
17 וחזקה כי הנתבע יפעל בעניין זה בהתאם להוראות הדין.

סוף דבר

- 19
20 50. התביעה נדחית.
21 51. כמקובל בהליכים מסוג זה – אין צו להוצאות.
22 52. לצדדים זכות ערעור על פסק הדין. ערעור יש להגיש לבית הדין הארצי לעבודה
23 בירושלים בתוך 30 יום מקבלת פסק הדין.
24

25 **ניתן היום, י"א ניסן תשפ"ב, (12 אפריל 2022), בהעדר הצדדים ויישלח אליהם.**

מר יהודה פינקלשיין
נציג מעסיקים

אופירה דגן-טוכמכר,
שופטת – אב"ד

מר אהרון קונפורטי
נציג עובדים